

Teak, tranen en toezicht

Het is hoog tijd dat het toezicht op de toezichthouders op beleggingen in teakhout en dergelijke wordt verscherpt.

Laura Spierdijk en Bert Scholtens 1 augustus 2007, 00:00

Veel consumenten zijn in de loop der jaren verleid om in teak te beleggen. Het levert mooie rendementen en het is ook nog goed voor de mensen daarginds. Maar er is ook kritiek. De teakplantages zijn slechts een druppel op een gloeiende plaat. De mensen in ontwikkelingslanden profiteren nauwelijks. En de beleggingen zijn zo riskant dat de gesuggereerde rendementen bij lange na niet behaald worden. Toch worden beleggingen in teak nog volop aangeboden. Wij zijn van mening dat het toezicht op deze fondsen ontoereikend is, waardoor de consument onvoldoende wordt beschermd en groen beleggen ten onrechte in een negatief daglicht komt te staan.

Eerst de geschiedenis. In 1992 bood Ohra Verzekering de Teakwood Rendementpolis aan. Je stortte een bedrag ineens en betaalde jaarlijks een premie. Met die premie verkreeg je een gegarandeerd bedrag in de toekomst. Met de initiële storting werd belegd in teakplantages en werden zeer hoge rendementen in het vooruitzicht gesteld van wel 19% per jaar. Er was veel belangstelling en media-aandacht. Want hiermee kon je rijk worden en ook nog iets goeds doen, zo leek het. Met dat rijk worden viel het nogal tegen, want Ohra schroefde al gauw de prognoses terug en nam het product na enkele jaren uit de markt. En of de wereld er beter door werd bleef ook in het vage. De plantages werden geteisterd door storm en ziekte en de lokale bevolking deelde vooral mee in de misère, terwijl handige zakenlui de forse onkostenvergoedingen in hun zak staken. Veel beleggers raakten teleurgesteld. Wat wel enorm groeide was het aantal

teakfondsen. Alleen in Nederland tellen we nu al meer dan dertig fondsen. Omdat ze beleggen in bomen of grond hoefden de teakfondsen lange tijd geen vergunning aan te vragen bij de toezichthouders. Met misleidende informatie suggereerden ze echter dat ze toch een vergunning hadden. De toezichthouders lieten het er maar bij. Het was de tijd waarin de markt vrij baan kreeg van de paarse kabinetten. De financiële regelgeving werd meer en meer afgestemd op het adequaat kunnen uitoefenen van activiteiten, terwijl financiële stabiliteit en consumentenbescherming in de praktijk op de achtergrond bleven.

De consument werd gezien als een zelfbewuste calculerende burger die best zijn eigen boontjes kon doppen. De aanbieders van twijfelachtige producten konden mede hun slag slaan doordat de financiële regelgeving ingrijpend gereorganiseerd werd. Er kwamen nieuwe wetten en nieuwe toezichthouders en in het gedrang werd de goedgegelovige consument geplet.

Terug naar de huidige stand van zaken. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) ziet krachtens de Wet op het Financieel Toezicht (WFT) toe op de juistheid van de informatievoorziening door de teakfondsen. Onder de WFT zijn alle teakaanbieders vergunningsplichtig. De AFM heeft de vergunningaanvragen momenteel in behandeling en zal uiterlijk eind 2007 een definitief besluit nemen.

Indien geen vergunning wordt verstrekt, zal het betreffende fonds de activiteiten moeten staken (in welk geval de consument waarschijnlijk kan fluiten naar zijn geld). De teakfondsen staan echter niet onder toezicht van De Nederlandsche Bank (DNB), dus er wordt niet gecontroleerd of de teakfondsen wel aan hun verplichtingen kunnen voldoen en hun ambitieuze beloftes aan de consument waar kunnen maken. Echter, dergelijk toezicht lijkt geen overbodige luxe nu er een sterk vermoeden bestaat dat sommige teakfondsen liquiditeitsproblemen hebben en er grote onrust onder

beleggers is. Dan is er nog de riante overgangsregeling: de teakfondsen mogen gewoon hun bedorven waren blijven aanbieden totdat de toezichthouder dit eventueel verbiedt.

Wat vindt de politiek ervan? Behalve het voormalig GroenLinks kamerlid Marijke Vos in 1995 heeft de politiek zich niet druk gemaakt over de teakfondsen. Gevraagd naar hun oordeel over de toereikendheid van de WFT geven de Tweede Kamerleden geen inhoudelijke reactie. Alleen GroenLinks en de SP hebben een mening. GroenLinks wil de WFT geëvalueerd zien, de SP wil het toezicht sterk uitbreiden. Voor de overige politieke partijen, waaronder de huidige coalitiepartijen, is de WFT in het geheel geen issue. Daardoor blijven obscure aanbieders actief en zijn consumenten slecht beschermd.

Hoe nu verder? Wij zijn van mening dat het financieel toezicht aangescherpt moet worden. De aanbieders van beleggingsproducten moeten hun beloftes waar kunnen maken en de consument hoeft hun niet op hun mooie blauwe ogen te geloven. Daarom moeten aanbieders van deelnemingen in teakplantages, wijngaarden, struisvogelboerderijen, scheeps cv's en wat al niet, die zich richten op de consument, onder streng financieel toezicht komen. Volgens ons mogen alleen beleggingsproducten met een vergunning aangeboden worden, moet er wetgeving zijn om in alle gevallen zo'n vergunning te eisen, moet toegezien worden op de financiële soliditeit van de aanbieders en moet er een overkoepelende toezichthouder komen die nagaat of de twee toezichthouders (AFM en DNB) hun werk wel goed doen. Dergelijke maatregelen zijn nodig om de consument te beschermen en de markt voor groen beleggen te behoeden voor verdere imagoschade.